

Varroa bestrijden: Nu is de tijd!

PPO Bijen

Deze uitgave is gefinancierd door de afdeling "Handel" van de VBBN.

Inleiding

Het gebruik van oxaalzuur voor de bestrijding van Varroa raakt al aardig ingeburgerd in de Nederlandse imkerij. Toch worden de mogelijkheden ervan nog niet optimaal benut. Oxaalzuur werkt optimaal in broedloze volken. En die hebben we niet alleen in de winter. Ook in het voorjaar (maart – mei) als de Nederlandse imker aan de slag gaat met zwermverhindering bestaan er mogelijkheden oxaalzuur eenvoudig toe te passen.

Figuur 1. Wintersterfte als gevolg van...

Effectieve bestrijding?

De bestrijding van de varroamijt wordt vooral uitgevoerd in het najaar. In de nazomer worden Thymovar® of mierenzuur gebruikt en in de winter oxaalzuur. Een behandeling tegen Varroa in het najaar lijkt logisch; na het bijenseizoen en in een tijd waarin residuen geen invloed hebben op de honing. Maar dat is niet altijd voldoende. Het aantal mijten neemt tijdens het bijenseizoen toe en het effect op de gezondheid van (jonge) bijen wordt steeds groter. De bestrijding van mijten in het najaar kan dan effectief zijn (er gaan veel mijten dood), maar de schade aan winterbijen is dan al aangericht, met als gevolg wintersterfte (figuur 1).

Geïntegreerde bestrijding!

In het voorjaar wordt in Nederland veel gebruik gemaakt van bedrijfsmethoden gericht op zwermverhindering. Hierbij worden volken gesplitst in een hoofdvolk en een kunstzwerm. Met een beetje extra werk en zonder veel gevaar voor residuen kan een imker deze volken 'Varroa-vrij' maken. Daardoor kan de winterpopulatie zich gezonder ontwikkelen. Hieronder is een aantal mogelijkheden op een rijtje gezet.

Oxaalzuur (zonder broed)

De meest eenvoudige manier om Varroa te bestrijden is het gebruiken van een oxaalzuur sproeimethode (figuur 3).

- Los 30 gram oxaalzuur op in 1 liter water.
- Gebruik een plantspuit waarmee je doorlopend kunt benevelen. Houd druk op de flacon.
- Benevel de bijen tot er een grijze waas te zien is, ongeveer 3-5ml per raam. Niet te nat! De druppels moeten niet aan elkaar gaan hechten (figuur 2).
- In broedloze perioden 95-99% effectiviteit, ook in het voorjaar!
- Residuen? Bij normaal gebruik ver onder de norm. De invloed op honing is te verwaarlozen.

Figuur 2. Benevelde bijen

Oxaalzuur in het hoofdvolk

Wanneer: Eind april/begin mei, vanaf 24 dagen ná het splitsen, als al het broed verdwenen is.

LET OP: Niet meer toepassen als de jonge koningin aan de leg is.

TIP: Bij voorkeur in de ochtend of avond, als de meeste bijen binnen zijn.

Figuur 3. Oxaalzuur Sproeimethode

Oxaalzuur in de kunstzwerm

Wanneer: Eind april/begin mei, direct na het maken van de kunstzwerm (vlieger of veger), als de bijen op de raten van de nieuwe kast geklommen zijn. Of, klop de bijen eerst in een lege bak, besproei ze, schud ze even door elkaar alvorens ze in een nieuwe kast te doen.

LET OP: Wacht 1 tot 3 dagen met het inhangen van open broed om broedschade te voorkomen.

TIP 1: Hang alleen kunstraat in en voer de kasten met suikerwater of -deeg. Op deze manier maakt het volk een volledig schone doorstart. Ook andere (broed)ziekten worden zo in de hand gehouden.

TIP 2: Behandel ook natuurzwermen op deze wijze.

NB. Ook de druppelmethode met oxaalzuur of Bienenwohl® kan gebruikt worden, echter deze methode is in het voorjaar niet zo effectief als sproeien. De werking van de 'druppelmethode' gaat uit van een compacte bijentros (winter) waarin voortdurend uitwisseling van de oplossing plaatsvindt. In het voorjaar is hiervan geen sprake, waardoor het minder goed werkt dan in de winter.

Thymovar (met broed)

Als een volk in maart en april van het bijenseizoen al veel varroamijten bevat, kan worden ingegrepen met Thymovar (figuur 4). Maar, houd rekening met residuvorming in honing. Plaats een honingbak op zijn vroegst een week nadat de behandeling is uitgevoerd.

- In volken met broed in alle stadia
- Gebruiksaanwijzing volgen
- In het voorjaar, 70% effectiviteit. (Bij dagtemperaturen tussen 20 en 25°C ligt de effectiviteit hoger)

Wanneer: Vanaf eind maart te gebruiken.

LET OP: Smaakgrens in honing kan overschreden worden.

Figuur 4. Thymovar wordt op de raten gelegd.

En de najaarsbehandeling?

Het is belangrijk tenminste twee keer per jaar Varroa te bestrijden. Dat advies blijft staan. Daarom is het zaak ook in het najaar en de winter de volken nog één of twee keer te behandelen. De druk van een extra behandeling weegt niet op tegen het verlies van een bijenvolk.

Literatuur

- Cornelissen, B., Gerritsen, L. 2006. *Swarm prevention and spring treatment against Varroa destructor in honey bee colonies (Apis mellifera)*. Proc. Neth. Entomol. Soc., N.E.V. 17, Amsterdam, In press
- Donders, J., Cornelissen, B., Blacquière, T. 2006. *Varroa control preceding honey flow; Thymol and formic acid residues*. Proc. Neth. Entomol. Soc., N.E.V. 17, Amsterdam, In press

Voor meer informatie over het bestrijden van Varroa in het voorjaar:

E-mail: infobijen.ppo@wur.nl, of Internet: www.ppo.wur.nl

